

Gravsten på Bregnet kirkegård over murermester Knud Andersen, Rønde

Af Vilfred Friborg Hansen

På Bregnet kirkegård, lidt øst for kirken, står en bemærkelsesværdig gravsten. Den er sat over murermester Knud Andersen, Rønde, der døde i 1868. Foruden at være murermester var han også cementstøber, og gravstenen, der er formet som en træstub i cement, må være sat af hans to murer-sønner Søren og Niels Knudsen, der overtog faderens murerforretning og opførte det prægtige gule "City-hus" over for Otto Sørensen.

Desværre er en del af teksten på stenen gået tabt, så det er svært at læse mere end indledningen: "*Murermester Knud Andersens ... begravelse*" (der har formodentlig stået "*familie-begravelse*") og slutningen: "*Kristus døde for vore synder*", med opgivelse af skriftstedet 1. Cor. 15, 3 i Bibelen.

Teksten mellem disse to tekster er svært læselig, da den venstre del af den er væk. Enkelte ord i højre side kan læses: "*...det under ske / ... født dit rige se / ... i din favn /... ugrundelige navn*".

Der er også en tekst på bagsiden, og denne er til forskel fra forsiden bevaret i sin helhed. Hovedteksten er indsat i et kors, og den er et vers fra salmen "Dybt hælder året i sin gang": "*Jeg ved, hvor håbet grønnes da / når alting falmer her. / Min frelsers træ på Golgatha / en evig krone bær*". Øverst i korset henvises til skriftstedet Joh. 20, 27 ("*... vær ikke vantro, men troende*"), og nederst i korset henvises til "*St. Paul til de romere, 4. salme*", der også handler om styrke i troen.

Over korset med teksten ses en due med en olivengren i næbbet og over den teksten: "*Når duen her ej finder ly, da må den hjem til arken fly*". Motivet er helt det samme som ses i gravstenen over Jens Dinesen ved siden af og kan altså være inspireret heraf. De to duer ligner hinanden rigtig meget.

Knud Andersen døde i 1868, så de to sønner må hurtigt derefter have taget fat på opførelsen af City-huset, der stod færdig to år senere. Huset blev bygget på et område, hvor brødrene i forvejen havde cementstøberi, fordi der var en lille dam på stedet. Der var en lejlighed til dem og deres familier i hver sin ende af huset, og en lejlighed i midten til udlejning. Cementstøberiet blev opretholdt bag huset. Husets mange relieffer og udsmykning, hvoraf kun en del desværre er bevaret, skyldes en italiensk murersvend, som brødrene havde ansat.

Men de to murer-brødre har altså også villet sætte et værdigt minde over deres far på Bregnet kirkegård. Samtidig kunne gravstenen jo minde besøgende på kirkegården om murerfirmaets formåen. Det er en nærliggende tanke, at cement-træstubben er formet af den samme italienske murersvend, som udsmykkede City-huset (et navn, der i øvrigt har en langt senere oprindelse, nemlig fra dameskrædder Erna Olsens systue "City") på samme tid.

Gravstenen over muremester Knud Andersen, død 1868, på Bregnet kirkegård.

Bagsiden af gravstenen over Knud Andersen. Fra oven skriftbånd, derefter due-relieffet, nederst korset med indskrift.

Litteratur og kilder:

Søren Kr. Krause Knudsen: "City-huset, Hvitvedgaard...", i Folk og Liv på Røndeegnen" bind 11, 1993 (Krause Knudsen fortæller om Knud Andersens ankomst til Rønde omkring 1860 og sønnerne Søren og Niels Knudsens opførelse af City-huset i 1870. Krause Knudsen var barnebarn af Søren Knudsen)

Erna Olsen: "Jeg var dameskrædder i Rønde i 40 år", i Folk og Liv på Røndeegnen" bind 11, 1993 (Erna Olsen kaldte sin systue i huset "City", deraf kom navnet City-huset. Hun beskriver huset, som det så ud ved hendes og hendes mand Christian Olsens overtagelse af det i 1944)

John Petersen, Jørgen Wendelboe og Karl Poulsen: "Landevejen, der blev hovedgade", 2011 (se under Hovedgaden 42, side 241 ff, her er også billeder af huset og dets udsmykning)

(Skrevet af Vilfred Friborg Hansen til hjemmesiden 2015)